

DE STER VAN VERLOSSING.

Het theater.

De wereld lijkt op een theater. We denken, dat we de zaak in de hand hebben. Maar dat is niet het geval. We spelen onze rol in een collectief drama. En een drama is de wereld zeker. Er is te veel geweld in de wereld en in onze persoonlijke levens. Kunnen we onszelf daaruit bevrijden? Grote sociale veranderingen hebben plaats gevonden in de geschiedenis. Maar het web van geweld is moeilijk te vernietigen. Het voorjaar wilde niet komen. Het geweld kwam in andere akelige vormen weer terug. Om een weg uit het web van geweld te vinden, moeten we de onderliggende problemen vanuit een wijder landschap bezien. Geen gemakkelijke zaak. Het leven is complex. Zolang we in de concrete wereld blijven, zijn er woorden om de fenomenen te beschrijven. Maar er is ook een wereld, voor de concrete wereld. Op basis van bepaalde fenomenen en logica, is er theoretisch werk, over wat daar gebeurt. De wereld kan op twee niveaus gezien worden. Beide niveaus hebben de vorm van een driehoek. Wanneer we het bovenste niveau bespreken, zijn we in de concrete wereld. De fenomenen zijn echt. Het beschrijven van het theater van de wereld is één hoek van dat niveau. De nectar van het leven en het metafysisch verlangen zijn de twee andere hoeken. Het bediscussiëren van het niveau eronder, het niveau voor de concrete wereld, is bijna onmogelijk. Altijd levend in het heden, is het dat deel van het leven, dat we niet kunnen zien. Iets, dat niet in woorden gevangen kan worden. Echter in deze paper, gebruiken we bepaalde beelden, om dat toch te doen. Neem deze beelden niet voor waar aan. De afgrond, het onafhankelijk bewustzijn en het raadsel van het leven, zijn de aspecten die besproken worden. Van boven bezien, vormen de twee driehoek een ster met zes hoeken. Aangezien alle aspecten in verschillende momenten hun rol spelen, maken ze, dat de ster twinkelt.

De afgrond.

We zijn afgedaald naar het lagere niveau. We zijn voor de concrete wereld. Wat we hier beschrijven, zijn de wortels van ons gevoel. We kunnen ze niet zien. We kunnen slechts een idee hebben, over wat zich daar afspeelt. Wanneer we ons goed voelen zijn we in de orde ofwel in orde. Wanneer we de orde omschrijven als een vast ijsveld, dan maken we daar deel van uit. In het dierenleven, is het ijsveld altijd aanwezig. Dat betekent niet, dat het dierenleven zonder vrees is. Wanneer de dreiging daar is, wordt er instinctief gereageerd. Er is echter geen losstaand individu. Zij leven als deel van een geheel. Mensen zijn anders. Bij

de geboorte zijn er al scheuren in het ijsveld. Als peuter zijn we nog deel van het geheel. Maar al snel ontwikkelen de scheuren zich en verschijnt een onafhankelijke ijsschots. Tussen en onder de ijsschotsen is een zee van krioelende deeltjes. De zee draagt, maar bedreigt ook de schots. Dat voelt niet goed. Deze gevoelens variëren. Van gevoelens van onrust, tot gevoelens, die nauwelijks te verdragen zijn. Wanneer je naar het schilderij 'De schreeuw' van Edvard Munch kijkt, dan krijg je een idee, van heftigheid van deze gevoelens. De ijsschots maakt het zelfstandige bewustzijn mogelijk. Een groot cadeau. Maar dit cadeau komt met een probleem. Vaak zijn we druk en hebben we vreedzame gevoelens. Maar vaak zijn we dat niet. We kunnen niet bij de knop komen, om vervelende gevoelens uit te zetten. In het theater van de wereld kunnen we wat maatregelen nemen. We kunnen proberen om het eigen leven te structureren. Werk en een eigen plek, maken dat we ons beter voelen. Heel vaak is het leven genereus en wordt veel houvast geboden. Maar na verloop van tijd zien we deze rijkdom niet meer en komen vervelende gevoelens terug. Rijkdom is ook iets, dat komt en gaat. Door alles, waar we eens van hielden, sijpelt de duisternis van het bestaan. Het leven wordt zwaar. De vele ontsnappingsroutes, om weg te komen van de zwaarte van het bestaan, geven tijdelijk enige verlichting. Maar vaak maken ze het er alleen maar slechter op. Je kunt niet ontsnappen aan vervelende gevoelens, de strijd in het innerlijke zelf. Het enige antwoord is geduld. Wanneer je verstandig bent, en je bent tevreden met niet veel, dan is het structureren van het eigen bestaan niet zo'n inspanning. In plaats van te speuren naar meer houvast, bijvoorbeeld de aandacht van anderen, sta je open in de richting van de anderen en wacht je af. Op vaak verrassende manieren heeft het leven veel te bieden. Maar voor alles, is het belangrijk na te denken. Wanneer de slechte winden vanuit de afgrond waaien, draait het leven je als het ware de arm om. Je wilt graag in de modder liggen, om van het leven te genieten. Maar de pijn in het leven heeft een reden. De modder is een belangrijk aspect van het leven, maar niet de reden, waarom we leven. Voor het welzijn van het geheel, moeten we een weg uit het web van geweld zien te vinden. Om deze weg te vinden, is het belangrijk een idee te hebben, over wat achter de schijn ligt. De echte achtergrond van het theater van de wereld is de inerte duisternis van de afgrond. Wanneer je naar mensen kijkt, die hun rol vervullen tegen deze achtergrond, dan kun je slechts medelijden met ze hebben. Je begrijpt tenminste hun egoïsme, hun imperialistische neigingen, hun verschrikkelijke daden en hun vrijwillige slavernij. We zeggen vrij te zijn, maar we zijn het zelden. Bijvoorbeeld heeft de vrijheid om een stem uit te brengen weinig betekenis. Het is een kleine politieke daad, niet meer dan dat. Echte vrijheid bestaat alleen

tegen de achtergrond van de inerte duisternis van de afgrond. In de keuze de diepste angsten te weerstaan. In de keuze liever te sterven, dan weg te rennen. In het te boven komen van onze diepste angsten, wordt de vrijheid echt gevierd. Te weten, dat je zulk een keuze geheel alleen moet maken en dat het waarschijnlijk een goede dag is om te sterven. Het is goed om voorbereid te zijn op zulk een ultieme keuze. Of zulk een keuze gemaakt moet worden, weten we niet. De invloed van de afgrond is immens. In de overwinning over de dood, ligt de hoeksteen van humaniteit boven slavernij.

De nectar.

We verhuizen naar het tweede niveau. De wereld is geen slechte plaats om te leven. Als kind is de wereld een groot avontuur. Er is zoveel te zien en te doen. Natuurlijk is er geweld, maar instinctief zijn we goed toegerust, om daar antwoord op te geven. Het plezier in het leven is, in vergelijking met de dieren, meer uitgesproken. De invloed van de afgrond is in de diepte verdwenen. We voelen ons goed. Daar bovenop, kunnen we voor en achteruit kijken in de tijd. We weten, dat er nog meer te genieten valt. We houden intens van deze nectar van het leven. Vaak denken we, dat de nectar het doel van het leven is. Dat is echter niet het geval. De nectar werkt als lijm. Deze maakt, dat we van het leven houden. Deze liefde voor het leven is nodig. Tot wasdom komend, groeit de invloed van de afgrond. De rijkdom van het verleden, bijvoorbeeld een beschermd familieleven, verdwijnt langzaam. De natuur is echter goed voor ons. Normaal gesproken vinden we werk, vrienden en wordt er gezocht naar een levenspartner. Beelden met betrekking tot het ideale leven spelen daarin een sleutelrol. Wanneer de dromen in vervulling gaan, nemen gevoelens een hoge vlucht. Vaak zijn deze gevoelens niet realistisch. Een partner is heel belangrijk als houvast. Het helpt om vervelende gevoelens terug te dringen. De soul mate is ook de discrete ander. Deze legt niet de vinger op de zwakheden van de ander. In de seksuele daad wordt de nabijheid tussen de twee gevierd. In de gemaakte keuzes spelen de seksuele organen een hoofdrol. In andere woorden, er valt weinig te kiezen. De natuur overheerst. Na een periode van verliefdheid wordt het beeld van het ideaal verstrooid. Tussen de resten blijft genoeg over om verder mee te gaan. De zorgen van het leven houden iemand wel bezig. Veelal wordt hetgeen, dat werkelijke waarde heeft, de band tussen twee mensen, geleidelijk steeds dieper. Maar tegelijkertijd groeit de invloed van de afgrond. Wanneer we naar de hoofdstroom van het leven kijken, is het gebruikte geweld tijdens de kindertijd onder normale omstandigheden, nog niet diep geworteld. Het komt en gaat als een onweersbui. In

het volwassen leven wordt het geweld dieper. Mensen vinden het moeilijk om met het verlies aan warmte en aandacht om te gaan. De duisternis sijpelt door alle mooie dingen in het leven. Op het werk moeten we concurreren met anderen en voelen we ons bedreigd. Kinderen geven warmte, maar het opvoeden gaat samen met veel zorgen. De partner is een belangrijk houvast, maar soms ook een lastpak. Maar boven alles gaat vaak de wonderlijke wereld verloren. Elke dag is meer van hetzelfde. Mensen voelen zich, alsof ze gevangen zitten in het leven. Vaak beginnen ze anderen de schuld te geven over dit verlies aan warmte. In plaats van het begrijpen van de achtergrond en het zich neerleggen bij dit gegeven in het leven, bloeien heftige conflicten op. In het gebruikte geweld is enig geluk te vinden, want men is even druk. Dit maakt dat de druk vanuit de afgrond afneemt. Zondebokken zijn gemakkelijk te vinden. In de roddel doen mensen zich als het ware te goed aan het vlees van de anderen. Het geweld vernietigt echter familiebanden en vriendschappen. Liefde en haat zijn twee kanten van dezelfde medaille. In de wanhopige zoektocht naar de nectar van het leven kan zelfs de band tussen twee partners een gevangenis worden. Speciaal, wanneer het beeld van het ideaal de kop op steekt. Iets heel mooi, een gift van het leven, verandert in iets verschrikkelijks. De heftigste oorlogen worden in de slaapkamer uitgevochten. De nectar van het leven verdampt. Wat we voelen is de verschrikking, de zweep van het leven. Rijkdom komt en gaat in het leven. Daar valt weinig tegen te doen. Wanneer we naar het theater van de wereld kijken, dan wordt de inerte duisternis van het bestaan bedekt met een deken van fenomenen. Wanneer we een gevoel van rust hebben en we vermaken onszelf, dan is de wereld een schitterende plaats om te leven. Wanneer we verliefd worden, dan is de wereld zelfs nog mooier. Het lijkt of alles energie uitstraalt. Maar in een later stadium, wanneer er flink wat problemen zijn, dan wordt de wereld grijs. Wat overblijft zijn verveling en eenzaamheid. De enorme industrie, gericht op het scheppen van geluk, maakt de zaak alleen maar erger. De gepresenteerde beelden, die een gelukkig leven laten zien, zijn niet realistisch. De aangeboden producten, zoals vakanties, geven slechts tijdelijk verlichting. De pijn komt echter terug. In het theater van de wereld speelt iedereen mee in het spel van het gelukkig zijn. De gezichten en met name de ogen vertellen een ander verhaal. Het laten zien van de eigen armoede is nadelig. Je wilt de anderen niet weggagen of belasten. Dit fenomeen draagt in hoge mate bij aan het gegeven, dat het theater een schijnwereld laat zien. Niet het ware leven. Daarin ligt precies de uitdaging. We moeten ons niet laten intimideren door de problemen of de donkere kant van bestaan. Problemen vormen een morele provocatie om dieper te kijken en een weg te

vinden uit het web van geweld. Het antwoord ligt in de ethiek. Voor velen lijkt het alsof deze weg op gespannen voet staat met de behoefte aan nectar. Je neemt namelijk wat lasten van de anderen op je schouders. Maar dit hoeft niet het geval te zijn. Van nature is goedheid al in de wereld. Anders zou de wereld een verschrikkelijke plaats zijn om in te leven. Maar ethiek, goedheid gebaseerd op keuzes, heeft een grondig verstaan van het leven nodig. Een weg, waarop we in het laatste hoofdstuk van deze paper terug zullen komen. Wanneer we onze excursie door het leven beëindigd hebben. Wanneer we terugkeren naar het theater van de wereld, dan zullen we zien, dat dit geen gemakkelijk pad is. Maar het is ook het pad van het ware geluk. Het stelt ons in staat om echt te zijn. De vele kleine avonturen met de moeizame anderen, die niet gemakkelijk zijn, produceren veel anekdotes en momenten van zeldzaam geluk. Ook een manier om van het leven te genieten. Geluk dat blijvend is.

Het zelfstandig bewustzijn.

We verlaten de wereld en springen terug naar het diepere niveau. We zijn voor de concrete wereld. De klokkentijd is verdwenen. We zijn op het punt tussen verleden en toekomst. Een punt zonder klokkentijd is eeuwig. Opnieuw hebben we beelden nodig, om min of meer te beschrijven, wat daar gebeurt. Stel dat ons lichaam er als een ring uitziet. Het concrete raamwerk van een computer. In de ring zijn de condities zodanig, dat zich een bel van eeuwige tijd vormt. De bel, die zich vormt in het heden, is het leven. De bel komt op en sterft, zonder dat er klokkentijd verloopt. In het heden worden we geboren en sterven we in hetzelfde punt. We hebben een gedachte(zonder deze bewust te zijn), er is een vloed aan prikkels, die door het lichaam worden ontvangen, etc. Van het geheel wordt een foto gemaakt, met een label en opgeslagen in de computer. Dan sterft het punt van leven. Er is een sprongetje in klokkentijd en dan worden we opnieuw geboren. In dat punt leven we. Er is denken(zonder bewustzijn), er zijn prikkels, maar ook de foto's uit het verleden worden bekeken. Op zulk een wijze, dat we een film zien en niets anders. Het diepere niveau kunnen we niet zien. Als zoiets mogelijk zou zijn, dan zou een zelfstandig bestaan onmogelijk zijn. De afgrond zou de ijsschots onmiddellijk aan stukken rijten. Op het diepere niveau, in de eeuwigheid, staan we in het kloppende hart van het leven. Wanneer we jong zijn, dan zwelt de bel van de eeuwigheid gemakkelijk op. Het is, alsof de eeuwigheid zich terugtrekt en ons een plek voor onszelf laat. Zulk een plaats is oneindig. De innerlijke wereld is zodanig, dat we onszelf daar gemakkelijk in kunnen verliezen. We spiralen naar beneden. Zelfs de uitdrukking "Ik denk, dus ik besta!" kan doorgestreept worden. Er is niets. Slechts de aanraking van de

ander kan de val breken en maakt dat we denken. De computer werkt alleen in relatie met de wereld en de anderen daarin. Zonder de anderen kan het denken zich niet ontwikkelen. Het vermogen van het innerlijk om vrijelijk bezit te nemen van de ruimte, het opflitsen van de bel van oneindige tijd, heeft een sterke relatie met hoe we de buitenwereld zien. Wanneer we jong zijn, ziet de buitenwereld er als een wonder uit. Er is veel om zich over te verbazen. De computer werkt echter als een octopus. Met behulp van anderen grijpen we de wonderen om ons heen en zetten die om in dingen, die we begrijpen en verstaan. De wonderlijke buitenwereld wordt omgezet in formaties van kennis in onszelf. Zelfs op zodanige wijze, dat we ophouden om de echte wereld vlak voor ons nog te zien, maar slechts de innerlijke formaties. De wereld verwordt tot meer van hetzelfde. We kijken naar de wereld door een bril. De bril van het religieuze denken, een liberale of linkse kijk op de wereld, de filosofische theorieën, etc. Er is veel, dat we niet meer zien. De natte dromen van het verleden, de tijd dat we jong waren en het leven gemakkelijk was, zijn weg. De realiteiten van het leven, ervaringen met geweld en pijn, drukken zwaar op ons. Het opvlammen van de bel van oneindige tijd is moeilijk geworden. We leven niet meer echt. Begrijpelijk, maar ook jammer. We zouden in staat moeten zijn om terug te keren naar het punt, waar de bel van oneindige tijd zo gemakkelijk opvlamde. Dat is mogelijk, wanneer we beginnen om door een ethische bril naar het leven te kijken. De formaties van kennis zijn niet verdwenen. Maar zij zijn minder absoluut geworden. Kennis als een groeiend eiland of mogelijkheid in de wonderlijke zee van het niet weten. Kennis, die in het centrum vrij hard is, maar zachter wordt naarmate ze raakt aan het raadsel van het leven. Het geweld in de wereld wordt veranderd in een uitdaging. Iets onontkoombaar. Iets om te boven te komen als deel van een leerproces. Stel dat we van de apen afstammen, dan werd ons een grote computer in de schoot geworpen. Het geweld, dat aanwezig is in de natuur, zal ons aanzetten om deze nieuwe macht te misbruiken. Om dit te compenseren was van het begin af aan software op het gebied van ethiek aanwezig. Deze software werd in hoge mate genegeerd. Wanneer zaken mis gaan in onze persoonlijke levens of in de wereld, dan moeten we daar niet over zeuren. Het oprecht mens te worden is een leerproces. We moeten leren hoe deze software op het vlak van ethiek gebruikt moet worden. Hoe we anders naar de wereld kunnen kijken. Hoe betere keuzes gemaakt kunnen worden. Hoe we weer tot leven kunnen komen en weer kunnen dromen. Je moet een wereld dromen, voordat je deze kunt scheppen. Een proces van proberen en fouten maken, van vallen en opstaan. Altijd vertrouwend op het diepere zelf, de groeiende ervaring, de eigen intuïtie en

speciaal het enorme reservoir aan goedheid in de anderen. Geef nooit en te nimmer op. Probeer verbonden te blijven met het geheel en geleidelijk zie je meer.

Het vermogen van de bel van oneindige tijd om op te flitsen, is sterk gerelateerd aan de anderen. Je kunt jezelf zien, als gevangen in een bel van oneindige tijd. Wanneer het leven moeilijk is, wordt de bel als het ware ingedrukt. De innerlijke wereld wordt donkerder. Contact met een ander, is als een lichtstraal, die de schaduwen verjaagd. Lucht krijgen, ruimte om te ademen. Goede relaties met de anderen voeden de bel van oneindige tijd. Maar rijkdom komt en gaat. Relaties met anderen verdwijnen of veranderen in het tegenover gestelde. Liefde en haat zijn nauw met elkaar verbonden. Alsof de invloed van de afgrond doorsijpelt in de relaties met de anderen. De lichtstraal verandert in iets zwarts, dat een ander zeer doet. Het is een negatieve manier, die ons in staat stelt om te ontsnappen aan vervelende gevoelens. Laten zien, dat je er nog steeds bent. Haat maakt dat de bel groter wordt, wat tijdelijk goed voelt. Maar het schaadt de relaties met de anderen en resulteert in een meer geïsoleerde positie. Ten behoeve van ieders welzijn is het belangrijk om relaties goed te houden. Vaak is veel geduld nodig, waarbij meer gegeven dan ontvangen wordt. Met een scherp oog voor de schijnbaar kleine dingen, die spontaan aangeboden worden.

Naast de invloed van de anderen buiten ons, is er ook de aanwezigheid van het Andere in ons. De innerlijke bel is een scheppende handeling, mogelijk gemaakt door de eeuwigheid. In de bovenwereld noemen we dat ons diepere zelf. In onze handelingen rechtvaardigen we niet alleen onszelf richting de anderen in de bovenwereld, maar we kleden onszelf ook met betrekking tot de binnenwereld. Er is een dubbele binding. In het geweld dat gebruikt wordt, raken anderen niet alleen gekwetst, maar we verwijderen onszelf ook van het diepere zelf. In oorlogstijd kan dit extreme vormen aannemen. Aangezien mensen zich dit min of meer bewust zijn, blijven sommige soldaten in oorlogstijd, alleen maar voor de lol, verkrachten en doden. Om te ontsnappen aan de verschrikkelijke wind, die vanuit de afgrond waait. Zij voelen zich, alsof ze niet langer leven. Zij denken, dat ze van binnen dood zijn.

Er is spanning tussen het diepere zelf en de bovenwereld. Wanneer we het pad van de ethiek volgen, lijkt het alsof we naar ons diepere zelf toe bewegen. Tegelijkertijd leven we in een gewelddadige wereld. Oprechtheid wordt niet altijd op prijs gesteld. Speciaal in de directe omgeving, waar mensen andere keuzes maken. Op de weg van de ethiek ben je niet alleen vaker op jezelf aangewezen. Je wordt ook geconfronteerd met veel vormen van geweld. Wanneer je succesvol bent in het spelen van een morele rol in het theater van de

wereld, dan zal er applaus zijn. In je zwakkere momenten wordt je de keel doorgesneden. In een gewelddadige wereld wordt het niet op prijs gesteld, wanneer je anders bent. De anderen zijn een zegen en een groot probleem. Soms echter kom je iemand op dezelfde weg tegen. In zulke momenten is er een snelle uitwisseling van ideeën. Alsof de tijd stil staat, de nabijheid gevierd wordt en het leven schitterend is.

Het metafysisch verlangen.

In de concrete wereld is er een zee van verhalen, mythen en beelden. Onder invloed van de wetenschap worden ze met een zeker gebrek aan respect behandeld. Als iets voor kinderen. Maar we moeten naar de achtergrond van deze verhalen kijken, de functie die ze vervullen en in het bijzonder, waar ze vandaan komen. De laatste vraag heeft alles met het raadsel van het leven te maken. Om ons heen is een wonderlijke wereld, die we niet geheel begrijpen. Als een zelfstandig individu zijn we los komen te staan van het grotere geheel. Als een gescheiden wereld, een raadsel in zichzelf, willen we het raadsel om ons heen verstaan. Een verlangen begint te groeien. Een metafysisch verlangen. Een verlangen dat nooit gestild kan worden. Op deze kloof is een zee aan verhalen, mythen en beelden gaan groeien. De wortels van deze vruchten bevinden zich vaak in onze dromen. En de oorsprong van onze dromen maken deel uit van het raadsel van het leven. Wetenschap doet zich tot op zekere hoogte tegoed aan dezelfde kloof. In de wetenschappen wordt de logica van het brein gebruikt, naast praktische ervaring en het toetsen. In de harde kern van de wetenschappen, hebben complexe theoretische structuren en wetten zich ontwikkeld op basis van axioma. Zij hebben zichzelf in de tijd bewezen en zijn heel stevig. Wanneer theorieën het menselijk gedrag proberen te verklaren, dan worden deze theorieën veel zachter. Wetenschap wordt wijd verbreid erkend als de vruchten van menselijke inspanning. Op dit punt bestaan er vreemde fenomenen. Niet alleen is er de vraag, waar creativiteit vandaan komt. Maar belangrijke stappen op het vlak van wetenschappen worden soms geïsoleerd van elkaar op hetzelfde moment gemaakt. Alsof een sluier van buitenaf wordt opgelicht en sommige mensen in staat worden gesteld om verder te kijken. Een echte wetenschapper is vaak heel bescheiden. Niet alleen komen achter elke opgeloste vraag, nieuwe vragen tevoorschijn. Maar hij is onder de indruk van de schoonheid van alle dingen.

De achtergrond van verhalen, mythen en beelden is vaak niet mooi. In onze natuurlijke staat(aap) leefden we op een evenwichtige manier. Maar vanwege het misbruik van de macht van een onafhankelijk bewustzijn, ontwikkelde het web van geweld zich. De

natuurlijke hiërarchie werd opgerekt. Sommige mensen zagen zichzelf bijna als Goden. Veel anderen werden als vuil behandeld. De vruchten van de metafysische kloof werden op grote schaal misbruikt om dit mogelijk te maken. Zij versterken en rechtvaardigen het web van geweld. Wat zich ontwikkelde was het landschap van het beest. Beest betekend, een terugval ten opzichte van de natuurlijke staat. Dieren op zich zijn heel mooi. Een peuter is heel leuk. Maar al snel worden kinderen berekenend. Er is niets mis mee, wanneer kinderen op instinctieve wijze geweld gebruiken. Zij moeten in een gewelddadige wereld leven en het is goed om de nagels te scherpen. Maar al snel wordt de nieuwe macht ontdekt, gebruikt en misbruikt. Zij worden gevangen in het web van geweld en zij kunnen heel gemeen worden. Onze natuurlijke behoefte, om een plaats onder de zon te vinden, verschuift al snel in een imperialistische houding. Het landschap van het beest was er al in een ver verleden, toen we als nomaden leefden. Het ontwikkelde zich verder, toen de landbouwgemeenschappen ontstonden. Maar in de laatste eeuwen, met de snelle ontwikkeling van handel, industrie en wetenschappen, bereikte het haar echte vermogen. Een reservoir aan geweld heeft zich opgebouwd, dat ons gemakkelijk kan vernietigen. De economie is altijd de belangrijkste stuwende kracht geweest in de maatschappij. Misbruik en geweld volgden in het kielzog. Als een reactie op het geweld, vonden morele revoluties plaats. Andere landschappen of zienswijzen ontwikkelden zich bovenop het dominante landschap.

Het eerste is niet zozeer een landschap. De wet en de orde zijn al een poging om het web van geweld terug te dringen. De natuurlijke wetten, de wetten van Mozes, de Sharia, democratische wetten, etc. zijn voorbeelden. In het fascisme vormen recht en orde de hoeksteen van de wijze waarop naar de wereld gekeken wordt en als zodanig kun je van een landschap spreken. Recht en orde zijn nodig in een samenleving. De mensen volgen liever een dictator, wanneer een orde ontbreekt. Zij hebben rust nodig, om hun kinderen groot te brengen en zij weten wat in het duister sluimert. In een langdurige confrontatie met de staat, kwam ik eens een rechter tegen. Hij benadrukte dat punt, door te stellen, dat er geen rechtvaardige wetten zijn. Maar hij zit er wel om ze te handhaven. Dit monopoly op geweld is echter ook een verlies. Het is goed om het recht en de orde te handhaven, maar tegelijkertijd zijn de mensen, die daarin betrokken zijn, ook slachtoffers. Ook de handhavers van de wet. Het gebruik van geweld over langere tijd vreet aan de binnenkant. In de lagere geledingen van het justitiële apparaat vind je nog sporen van een moreel geweten. Aan de top voelt het als een graftombe. De essentie van het monopoly van geweld is de dood. Geweld is nooit de oplossing. Om zichzelf te rechtvaardigen, rust de wet tot op zekere

hoogte op ideeën, die hun oorsprong vinden in de metafysische kloof, maar hoofdzakelijk op gebruik van het gezonde verstand. De wet heeft niet de pretentie om het geweld weg te nemen, maar om het af te stoppen.

De boodschap van de liefde reikt veel dieper. Een morele revolutie in de tijd, die zich over de wereld verspreidde en stolde in een verscheidenheid aan landschappen. De boodschap van liefde bekritiseert de sterkeren en onderstreept, dat elk menselijk wezen uniek is in de ogen van God. Het keert de heersende moraal ondersteboven en omarmt het vertrapte leven. De zwakkeren krijgen voorrang. Een indringende boodschap, die tot op de dag van vandaag doorklinkt. Om falsificatie tegen te gaan, ligt de boodschap verborgen in kleine verhalen. Falsificatie is altijd een probleem geweest voor verhalenvertellers. Door geweld of anderszins werden deze mensen uit hun landschap gegooid en gingen ze op zoek naar de waarom vraag. Ze kunnen vergeleken worden met activisten in de huidige tijd. Het spreken van de waarheid is echter een gevaarlijke aangelegenheid. Om de verhalen geaccepteerd te krijgen, zodanig dat ze de tijd zouden overleven, was het noodzakelijk de waarheid te verbergen. Wanneer je politiek actief bent in de samenleving en je vertaalt oude verhalen naar de huidige tijd, dan zie je ze in een ander licht. Je ontdekt dan, dat er niet zoveel veranderd is. De boodschap van liefde was niet zomaar een handvol verhalen. Het was een wijze van denken, gericht op het terugdringen van het web van geweld en het veranderen van samenlevingen. Steunend op beelden, die hun oorsprong vonden in de metafysische kloof, was falsificatie onvermijdelijk. Beelden, die onze persoonlijke verantwoordelijkheid minder belangrijk maakten, kregen voorrang. Dit was niet alleen het werk van mensen met slechte bedoelingen. Wanneer een beweging groeit, dan stromen veel mensen toe, die nog een slavenmentaliteit hebben. Zij zijn op zoek naar houvast en kunnen niet tegen politieke druk. Zij neigen naar het sluiten van een compromis met de realiteit. Daarom komt het, dat deze zoon van een timmerman de zoon van God moet zijn, om al zulke dingen te doen. Zij kunnen niet hetzelfde doen. Zij vergeten dat, wanneer er een God bestaat, we allemaal zonen en dochters zijn. Er is een raadsel buiten ons, maar elke man of vrouw is ook een raadsel in zichzelf. Het is goed om te luisteren naar de boodschap van liefde in de kleine verhalen en deze zelf toe te passen. Christus kan niet verwacht worden, maar is een mogelijkheid, die al in onszelf ligt. Hetzelfde geldt voor de laatste profeet.

In de laatste eeuwen is de macht van het beest enorm toegenomen. Landschappen van zien en denken ontwikkelen zich altijd in reactie op elkaar. Het liberale landschap was uitermate geschikt voor de ontwikkeling van de internationale markt. Als een octopus begon de markt

de wereld te omvatten, waarbij in verschillende delen welvaart gebracht werd, terwijl andere delen leeggezogen werden. Het liberale denken omarmde de wetenschap. In theorie weten liberalen, dat vrijheid alleen in verantwoordelijkheid kan bestaan. Maar goede liberalen zijn moeilijk te vinden. Terwijl de markt omarmd wordt, vergeten velen liever het ethische gedeelte. Als reactie op het Christendom houden liberalen niet van ideeën, die afkomstig zijn van de metafysische kloof. Echter hun geloof in de onzichtbare hand van de vrije markt, maakt hun landschap van zien en denken in hoge mate metafysisch.

Veel mensen kwamen in verzet tegen de armoede, die uit de nieuwe ontwikkelingen voortvloeide. Zij vonden al snel zielsverwanten onder de intellectuelen en omarmden een versmelting tussen de boodschap van liefde en wetenschap. De nieuwe socialistische beweging bracht een golf van optimisme en veel goede dingen. Uiteindelijk zou het web van geweld vernietigd worden. Maar met theorieën is het oppassen geblazen. Het zijn de bloemen van de praktijk. Niet de werkelijkheid zelf. Je kunt ze gebruiken om de samenleving beter te begrijpen. Het baseren van politieke strategieën op theorieën, waarbij mensen in klassen worden onderverdeeld, is een grote vergissing. Het opent de deur naar meer geweld. De nieuwe beweging ontwikkelde zich tot verschillende landschappen. Na een enorm feest van geweld werden ze minder belangrijk. Later werden gaten gevonden in de wortels van de theorieën. Wat overblijft zijn kerken, waar een set normen en waarden, naast vele andere schatten aan ervaringen en inzichten, voor de toekomst bewaard worden. De rol van de traditie. Bewaarder van dingen. De kern van de boodschap wordt er nauwelijks nageleefd.

In het theater van de wereld kunnen we veel landschappen schilderen. De vruchten van de metafysische kloof zijn verweven met veel andere invloeden. De vruchten hebben veel macht, want ze geven mensen houvast ten aanzien van de kloof. Zij kunnen gezien worden als zalf, om de pijn van het wegbreken uit de totaliteit te verzachten. Zij werden en worden natuurlijk misbruikt en verhardden het web van geweld. Maar zij werden en worden gebruikt om morele veranderingen aan te moedigen. De vruchten van de wetenschappen, die tot op zekere hoogte groeien, dankzij dit verlangen te weten, laten eenzelfde neiging zien. Dankzij het succes, wordt de wetenschap als een nieuwe godsdienst omarmt. Maar het is oppassen geblazen. Wetenschap kan op twee manieren gebruikt worden. Met name de zachte wetenschappen. In deze tijd kunnen veel economische theorieën de prullenbak in. Wat betreft de theorievorming achter deze paper, is het belangrijk te begrijpen, dat het slechts een theorie is. Een theorie gebaseerd op logica, de fenomenen in de wereld en met een

groot verklarend vermogen. Maar de essentie kan niet getest worden. Om in staat te zijn te testen, moeten we terug in de tijd. We kunnen echter het heden, de wortel van ons bestaan, niet bereiken. Dat is onmogelijk. Maar je kunt een theorie testen in de praktijk van het dagelijks leven. Daarin heeft het zijn nut bewezen. Deze paper, die is gegroeid in een persoonlijke strijd tegen het web van geweld, combineert alles. Ook natuurlijk bruikbare vruchten, die afkomstig zijn van de metafysische kloof. Een verhaal staat nooit op zichzelf, maar is verweven met veel andere verhalen. Verhalen van andere mensen, verdreven uit hun landschap door geweld, op bezoek in veel andere landschappen van zien en denken, op zoek naar antwoorden. Na een lange queeste blijken alle landschappen niet te voldoen. Zelfs de waarheid blijkt tot op zekere hoogte dubbelzinnig te zijn. Wat overblijft zijn een handvol gedachten, genoeg om de wereld te veranderen. Of mensen gaan veranderen, blijft de vraag. Mensen kleden zichzelf graag met beelden, die gunstig zijn voor de eigen doeleinden, maar die niet altijd waarachtig zijn. Als zodanig zijn zij dienstbaar aan het dominante landschap van het beest. In deze tijden hebben ze een probleem. Het beest staat op het punt om de ketenen te verbreken. De dam, die een enorm reservoir aan geweld tegenhoudt, staat op het punt te breken. God zal niet ingrijpen. De massaslachtingen in de laatste eeuw laten zien, dat deze deur gesloten is. We moeten het zelf doen. We zijn verantwoordelijk voor het geweld en kunnen het laten verdwijnen. Als we allemaal ons ethisch vermogen tot bloei brengen, dan kunnen we het web van geweld grotendeels laten verdwijnen. We kunnen het beest binden en in de afgrond gooien.

Het raadsel van het leven.

We zien de wereld. Maar ziende zijn we blind. We kunnen niet doordringen in het heden om te zien, wat daar gebeurt. We lopen altijd een stap achterop. In de filosofie noemen we dit de splitsing van het 'Ik'. Toch is het heden altijd de plaats, waar we echt leven. Het kloppende hart van het leven. Op basis van logica en de fenomenen in de wereld, kunnen we enig idee hebben over wat daar gebeurt. Om het te beschrijven, moeten we beelden gebruiken, die zeer zeker de lading niet dekken. Als verhalenverteller ben ik vrijer, om zoiets te kunnen doen. Beelden die een indruk geven van de complexiteit van het leven, maar in verklarend vermogen tekort schieten. We kunnen niet bij het raadsel van het leven komen en we moeten daarmee leven. Maar het hebben van enig idee is beter, dan het hebben van geen enkel idee.

Voordat we dieper op in gaan, moeten we ons wat eigenschappen van het heden opnieuw voor de geest halen. Het heden moet op zichzelf staan, anders zou totale vrijheid onmogelijk zijn. Alles zou een taaie massa van oorzaak en gevolg zijn. In hetzelfde punt echter zijn we als lichaam aanwezig in de wereld. Pijnlijk zitten we met één been in het zijn vast. Vrijheid en het bepaald zijn bestaan naast elkaar. Iets dat tegen het logische functioneren van ons brein ingaat. Het heden is op meer manieren verschillend. Het heeft niets van het verleden en niets van de toekomst. Een punt zonder klokkentijd is eeuwig. Onze klokkentijd is al een vreemde dimensie. Nadenken over de eeuwigheid gaat het functioneren van ons brein ver te boven.

In het heden vindt schepping plaats, waarin een nieuw moment van leven plaats vindt. We worden niet één keer geboren, maar steeds opnieuw. Oud worden en toch dezelfde persoon blijven. In het nieuwe punt van leven worden we door talloze prikkels van buiten geraakt. We kunnen een gedachte hebben. En we kunnen ook naar foto's uit het verleden kijken. Apen kunnen hetzelfde. Je kunt een aap een diaprojectie laten zien, met zwarte punten in een wit veld. Wanneer je de zwarte punten weghaalt, dan kan de aap laten zien waar ze waren. Zelfs beter dan mensen. We noemen de apen intelligent, maar het is eigenlijk een vermogen van het brein.

We verschillen van de apen, omdat we konden wegbreken uit de totaliteit. In het scheppende moment vormde zich een scheur, die uitgroeide tot de afgrond. Kleuters zijn net zoals de apen nog echt. Maar al snel ontdekken zij het eigen ik en veranderen ze in calculerende individuen. Door de natuur zijn ze goed toegerust voor de wereld, waar ze in moeten leven. Het instinct zal hen in veel moeilijke situaties redden. Zij worden geconfronteerd met een prachtige wereld, waarin veel te genieten valt. Maar ook met een gewelddadige wereld.

In de innerlijke wereld komt de afgrond met een prijskaartje. Soms is er vrede. Het gevoel op zijn plaats te zijn. In een ander punt van leven kan men van zijn plaats gedrukt worden en zich verschrikkelijk voelen. Gevoelens waar moeilijk mee omgegaan kan worden. Aangezien de knop van deze gevoelens onbereikbaar is, is het dulden de enige oplossing. Weten dat ze over zullen waaien. Natuurlijk hebben onrustgevoelens ook verschillende functies. Ze dwingen ons bijvoorbeeld, om na te denken over het waarom.

Het leven brengt veel moois, maar slechte ervaringen zijn er ook. Zij worden allemaal opgeslagen in de grote computer van ons brein. Tot op zekere hoogte in het bewuste, maar grotendeels in het onbewuste deel van ons brein. Bij jonge kinderen is de last normaal

gesproken licht. Maar met het ouder worden, wordt het leven lastig om te dragen. Alsof het moment van schepping deze last moet dragen en het moeilijk vindt om dit te doen.

Wanneer je dieper kijkt, dan is er een andere bijzondere kwaliteit in het heden. Er is een absolute kloof tussen de eeuwigheid en onze bel van eeuwige tijd. Anders zou onze vrijheid een farce zijn. We zouden poppen aan een touwtje zijn. Dat is niet het geval. Toch wordt nabijheid gevoeld. Wanneer we een krachtig moreel appel negeren, dan kan het gevoeld worden als een explosie van de eeuwigheid in het zelfde, wat maakt dat het schaamrood op de kaken komt te staan. Een ervaring, die ons de rest van het leven bij kan blijven. Deze morele gevoeligheid maakt ons, samen met andere kwaliteiten, tot morele schepsels. Een morele kracht, die alleen kan werken door de keuzes, die we maken. Een macht, die met grote zorgvuldigheid gebruikt moet worden. Het is als een mes, scherp aan beide kanten. Het kwetsen van een ander, is ook als het kwetsen van het eigen zelf. Maar ook een macht van een andere orde, die op vreemde manieren werkt en vreemde paden kan volgen.

Wat is deze morele macht? Deze macht van een andere orde? Veronderstel dat het universum intelligent is of dat er een God is. Dan leert de theorie, dat er een absolute kloof gaapt tussen een mens en de Ander. Onze vrijheid is absoluut. De slachtingen in de wereld in de laatste eeuw kunnen gezien worden als God, die de wereld verlaten heeft. De slachtingen onderstrepen onze eigen verantwoordelijkheid. Het geweld in het theater van de wereld wordt door onszelf veroorzaakt. Om het stadium van het beest te verlaten en om echte mensen te worden, moeten we ons gezonde verstand gebruiken en onze groeiende ervaringen. Het maken van goede ethische keuzes is niet gemakkelijk. Elke situatie is nieuw en complex. Er is geen simpele oplossing. Je kunt geen nauwkeurige richtlijn of principes ontwikkelen. Situaties kunnen zodanig zijn, dat keuzes vooraf zich tegen je keren. Maar er is meer. Ethiek is een macht van een andere orde, welke nauw samenhangt met het raadsel van het leven. Het is geen oude God, die in het nieuwe terugkeert. Maar het is iets, dat aan ons allen toebehoort. We hebben onze intuïtie. We weten meer, dan we denken te weten. We maken onze ethische keuzes en als zodanig bewegen we. Maar tegelijkertijd lijkt het alsof we ook bewogen worden. Alsof we deel uitmaken van een complex schaakspel. Helpers komen op cruciale momenten. Altijd is een onverwachte hoedanigheid. Dromen zijn er om de weg te wijzen, speciaal in hectische en cruciale momenten. Je kunt en queeste geen halve eeuw volhouden zonder dromen. Je kunt een langdurige confrontatie met de staat niet volhouden, de vervelende streken van de inlichtingendiensten, zonder hulp van dromen. Maar tegelijkertijd moet je voorzichtig zijn om niet over een grens heen te gaan. De

scheiding tussen zinnig en krankzinnig. Wanneer dit gebeurt, is het een leerzame ervaring. Je kunt veel zien, maar je verliest de aansluiting met de anderen en je ontdekt de kwetsbaarheid van het eigen zelf. Het laatste een mooi iets om te ontdekken. Een goede les, die maakt, dat je binnen de grenzen van het zinnige blijft. Leun altijd op de eigen ervaringen en gezond verstand. Naar dromen kan geluisterd worden, maar zij moeten niet de overhand krijgen. Zij maken deel uit van een vreemd creatief proces. Je kunt vanuit een persoonlijk oogpunt naar het leven kijken. De overheersende manier, waarop we de wereld zien. Wanneer je vanuit een ethisch gezichtspunt naar het leven kijkt, dan zie je heel andere dingen. Neem bijvoorbeeld de Occupy beweging. In het begin van de beweging renden journalisten rond om in de beweging een duidelijk antwoord op de problemen van deze tijd te vinden. Toen zij dit niet konden vinden, werd de beweging afgeschreven. Maar zij keken niet nauwkeurig genoeg. Regelmatige bezoeken aan de veertien Occupy kampen lieten een andere waarheid zien. Dankzij veel discussies en op basis van jarenlange ervaringen, zie je activisten anders. Het zijn vaak jonge mensen, weggejaagd uit de bestaande menselijke verhoudingen door geweld, dat zij tijdens hun jeugd ondervonden. Of zij zijn weggejaagd uit de hoofdstroom van het leven, omdat zij anders zijn. Een kwart van de activisten had te lijden onder een vorm van schizofrenie (vriendelijk vertaald in mensen met een open geest). Zij zien de wereld vaak anders en zijn meer dan gemiddeld gevoelig voor de enorme dreiging, die van het beest uitgaat. Allemaal op zoek naar het waarom. Het is niet zozeer in hetgeen zij vertellen, maar in hun zijn, dat de morele boodschap te vinden is. Het zijn allemaal gidsen naar het goede. Wanneer zij hun rechtmatige plaats in de samenleving krijgen, dan zijn we op de goede weg. Kijken we naar deze verhalenverteller, dan staat hij op de schouders van veel anderen voor hem. Als peuter werd hij al aangeraakt door het geweld, wat het begin vormde voor een queeste van meer dan een halve eeuw. Middelmatig begaafd, afkomstig uit de arbeidersklasse, was de tocht door scholen lang en hard. Dit hielp hem bij het ontwikkelen van het vermogen, om ingewikkelde theorieën te vertalen in betrekkelijk simpele beelden. Een boodschapper die niet alleen gaat. Er zijn altijd helpers geweest. Vooral in zijn persoonlijk leven wordt hij omgeven door mensen met een open geest. In het steunen van deze mensen in hun moeizame worsteling met het bestaan, komt onbewust ook iets terug. Omgekeerd beschutten zij hem voor de wind, die vanuit de afgrond waait. In een enkele boodschapper, omgeven door een mantel der dwazen, onderstreept de macht van de ethiek haar essentie en drijft het de spot met de mensheid. Op symbolische wijze onderstreept het de zwakte van elk mens, maar ook diens unieke zijn. Een wereld op

zich, die met groot respect behandeld dient te worden. Tegelijkertijd drijft de macht van de ethiek de spot met de zogenaamde mensheid. Want het zijn dwazen, die de tak doorzagen, waar ze op zitten. Een boodschap, die tijdens donkere dagen arriveert, gericht op het keren van het tij.

Terug in het theater van de wereld.

Na een excursie door de verschillende aspecten van het leven, zijn we in staat om vanuit een ethische invalshoek naar het theater van de wereld te kijken. Het is alsof het theater op zijn kop gezet wordt. Het is niet alleen een plaats om te leven en te genieten. Het is een plaats om werkelijk onze bestemming te vinden. Als een zee van individuen zijn we niet alleen daar, om onze kennis te verdiepen. Maar deze groeiende macht, kan slechts op een goede manier groeien, wanneer ethiek het hart daarvan is. Er wordt gezegd, dat voorbij de laatst gevonden snaartheorie, het universum intelligent is. Het denkt. Het is ons toegestaan om een andere weg te gaan, mogelijk om de basis van een nieuw universum te vormen. In ons vernieuwt het oude zich. Om het juiste spoor te vinden, is het web van geweld in de wereld onze uitdaging. De terugval van onze natuurlijke staat(aap, kleuter), naar een meer gewelddadige wijze van leven(mensheid, de slechte apen) is onvermijdelijk. De natuur is krachtig in ons aanwezig en deze zet ons op het verkeerde been. In de natuur is al geweld. Het misbruik van het nieuwe gescheiden bewustzijn kan niet vermeden worden. Als zodanig zal er altijd geweld in de wereld zijn. Het te boven komen van geweld is een persoonlijke en sociale revolutie in zichzelf. En dat is niet eenvoudig. Dat moet langzaam eigen gemaakt worden. Geweld zet ons vaak al op die weg. Het kan ons aanraken, zelfs al op jonge leeftijd, waarbij we uit de modder van het genieten gejaagd worden. Maar het kan ook als de dreiging van deze dagen komen. De crisis. De mogelijkheid van de totale ineenstorting van ons politiek/economisch huis, slecht gebouwd op de hoeksteen van imperialisme en hebzucht. Dit verhaal komt in een donkere tijd en wil de weg wijzen. Het is als klassieke muziek. In de dreigende chaos, welke door het orkest wordt verbeeld, verschijnt een nauwelijks hoorbare melodie. Een melodie, die vertelt over een oud verbond, oude beloften, oude visioenen over een betere plaats. Maar het verhaal laat ook zien, dat we het zelf moeten doen. De macht van de ethiek kan slechts via ons werken. Wij kunnen maken, dat deze macht groeit. Alleen door ons kan een nieuwe orde gevestigd worden.

In de vele discussies in de Occupy kampen onderstreepten de bezoekers regelmatig, dat de problemen te groot voor hen zijn. En natuurlijk is het voor de meerderheid een ver van hun

bed show. Wanneer je naar het geweld van de geschiedenis kijkt, kun je zelfs behoorlijk geïntimideerd raken. Is er hoop voor de mensheid? Toch begint een morele revolutie dicht bij huis. Door goed in balans te blijven en baas in eigen huis te zijn. Het vermijden van de vele valkuilen en het vinden van de weg naar ethiek, is een morele revolutie in zichzelf. Het leven is een worsteling en door op dat niveau te beginnen verdiept zich de discussie met de bezoekers en ontstaat er een band. We zitten in dezelfde boot. Het leven laat een enorme verscheidenheid aan verhalen zien, die nog niet af zijn en het is leuk om inzichten uit te wisselen. In het bijzonder, wanneer je de belangrijkste aspecten van het leven doorneemt en in staat bent om ze in een ruimer landschap te plaatsen. Alle mensen hebben hun verhaal en hun pijn. Het zich open stellen voor elkaar en het versterken van elkaars positie, is een mooi iets om te doen. Wanneer je een sober en goed uitgebalanceerd bestaan weet te realiseren, is dat een hele prestatie. In het bijzonder voor vrienden om me heen (met open geesten), die zoveel houvast moeten ontberen (werk, soulmate), dat vanzelfsprekend is voor de anderen. In de hoofdstroom van het leven is er veelal voldoende rijkdom of dragend vermogen, om tot de volgende morele stap in het leven te doen. Het zorg dragen voor iemand, die minder fortuinlijk is. Het beantwoorden van een morele provocatie in de directe omgeving. Geen familielid. Natuurlijk kan zo iemand (bijvoorbeeld een moeilijk kind) enorm veel energie kosten. Maar het gaat hoofdzakelijk om een natuurlijke reactie, die weinig dragend vermogen voor iets anders overlaat. Wie hier bedoeld wordt, is de vreemdeling. Goedheid door keuze. Het steunen van iemand, die buiten de hoofdstroom van het leven is komen te staan. Deze morele provocaties werden tot op zekere hoogte altijd beantwoord. Goedheid door keuze, gepraktiseerd door een aantal mensen, is er altijd geweest. De kerken in het verleden hebben getracht veel goed te doen. Tegenwoordig zien we een aantal instellingen, die hetzelfde werk doen. Deze instellingen zijn soms nodig, maar het zijn ook tumoren geworden, die zijn gaan groeien op de onverantwoordelijkheid van de anderen. Hulp aan anderen is vaak heel complex en draait om nabijheid. Het welkom zijn in het eigen leven. Vanwege de complexiteit worden gemakkelijk fouten gemaakt. Vaak zijn meer instellingen betrokken bij de hulp aan iemand. Maar wanneer een aspect vergeten wordt, dan faalt de hele keten. Wanneer er een gat valt in de verantwoordelijkheid, dan is er geen verantwoordelijkheid. En het leven van een ander is als een porseleinkast. Heel complex. Wanneer je de ander niet goed leert kennen, dan kun je gemakkelijk fouten maken of voor de gek gehouden worden. Als het om nabijheid gaat, heeft een instelling veel minder te geven. De mensen, die er werken, zijn vaak goed

gemotiveerd, maar hun cliënten zien hen anders. De hulp wordt betaald en is op bepaalde tijdstippen slechts toegankelijk. Als antwoord op deze problemen moeten we de morele provocaties in de directe omgeving zelf beantwoorden, met enige hulp van instellingen, wanneer dit noodzakelijk is. Dit betekent niet, dat we rond moeten gaan rennen om alle behoeftige zielen te gaan redden. Iemand kruist vanzelf je weg. Je moet ook het gevoel hebben, dat je met de extra problemen om kunt gaan. Het omkijken naar een enkele persoon is een hele prestatie. Het is ook verstandig, om stapsgewijs betrokken te raken. Het erkennen van de ander door te groeten en open te staan voor een praatje, is de eerste stap. Het drinken van een kop koffie en het beter leren kennen van de ander, is de volgende. Altijd kijken naar het eigen dragend vermogen en het aangeven van grenzen op basis daarvan. Om te testen, helpen met het oplossen van één probleem. Niet met al de andere problemen. Voorbereid zijn op het gebeten worden. De goedheid zal altijd getest worden en enig geweld, in wat voor vorm dan ook, zal er altijd zijn. De omgang met een lastig persoon is als het opkweken van een plant. Je moet de ander goed leren kennen, anders werkt deze hulp niet. Maar als het werkt, is het leuk. Het geeft bijzondere vruchten en maakt, dat de kennis over het leven verdiept wordt.

Politieke betrokkenheid is de laatste stap op weg naar humaniteit. Dit begint ook in de directe omgeving. Het heeft geen zin om de anderen te moraliseren. Zeker, wanneer ze je kennen, dan pikken ze dat niet. Mensen zijn heel intelligent. Hun grootste talent is het vermijden van het ethische. Tegelijkertijd is dat hun grootste stomiteit. Maar dat kun je ze beter niet vertellen. Ze zijn vaak in conflict met hun diepere zelf. Bijna instinctief weten ze, dat er iets niet goed zit. Maar zij willen hun doelen in het leven verwezenlijken en ze willen in de modder blijven. Zij zijn niet blind voor de problemen om hen heen, maar ze denken, dat ze die buiten de deur kunnen houden. Het moraliseren kan als verdediging met een hoop geweld beantwoord worden. De tactiek is simpel. Beschadig de boodschapper en je hoeft niet meer naar de boodschap te luisteren. Het is veel beter, wanneer de daden het verhaal vertellen. Wanneer je op een ethische manier probeert te leven, dan wordt dat gezien. Mensen zijn altijd nieuwsgierig naar het doen en laten van de anderen. Zelfs wanneer je ze niet provoceert, dan zal er geweld zijn, vanwege het feit, dat je anders probeert te zijn. Mensen leven in landschappen en ze verwachten van jou hetzelfde. Als zodanig, is het altijd belangrijk om in discussies met de anderen, de belangrijke punten in deze landschappen, waar anderen aan vasthouden, te onderstrepen. Wanneer er ruimte is voor twijfel en

discussie, dan kun je de leemten en falsificaties laten zien. Het pogen om mensen uit het dominante landschap van het beest, op weg naar ethiek, te krijgen, is niet simpel.

De woorden slechte aap of beest zijn slechts woorden om wat te provoceren en iets duidelijk te maken. Slechte aap betekent, een terugval ten opzichte van de natuurlijke staat. De gebruikte beelden gaan in tegen de neiging om hiërarchisch te denken. Te denken, dat je meer bent dan de anderen. In het theater van de wereld proberen mensen om zich zo mooi mogelijk voor te doen, om indruk te maken op de anderen. Als zodanig lenen ze veel beelden, afkomstig uit hun omgeving, de metafysische kloof, de markt, etc. en claimen ze moreel bezig te zijn. Vaak zijn ze dat niet. Gemeten naar hun daden, zijn zij slechts dienaren van het dominante landschap van het beest. Zij zijn soms goed. Zeker wanneer het aankomt op de natuurlijke zaken, zoals het groot brengen van kinderen. Maar in pogingen om het te maken in de hoofdstroom van het leven, zijn zij vaak niet zo aardig. Het nadruk leggen op de terugval van de natuurlijke staat, is als het wegnemen van de kleren. Alle pogingen, die zij uithalen om zich beter voor te doen, brengen daar geen verandering in. En zij weten dat! Soms, door het doorstane geweld, geloven mensen niet meer in de anderen. Zij omarmen een hond of kat. Dieren zijn direct en echt en daar houden zij van. Zij verlangen terug naar de natuurlijke staat. In de oude verhalen wordt de tragedie gesymboliseerd met het verlies van het paradijs. De weg terug is onmogelijk. We moeten door dit stadium heen groeien, het smalle pad naar ethiek vinden en een wereld creëren, die mooier is dan voorheen. Dit ligt binnen onze mogelijkheden. Maar om dit te bereiken, moeten we de dingen zien zoals ze werkelijk zijn. We moeten de schijn wegnemen.

Langzaam moeten we ons politiek engageren in de wereld. Het is een leerproces. In het eerste deel van ons leven hebben we daar niet zoveel tijd voor. We moeten onze plaats onder de zon vinden en enige nazaten grootbrengen. Maar het is verstandig om de verschillende landschappen te verkennen, door op een passieve manier deel te nemen aan politieke organisaties. Het stellen van vragen, het bestuderen van de verschillende wijzen van zien en het kijken naar hun daden, maakt allemaal deel uit van dit leerproces. Een beetje experimenteren in de directe omgeving, op het werk of op de brede weg van de politiek, maakt allemaal deel uit van dit spel. De anderen zullen je laten struikelen, maar de argumentatie groeit. Om een solide politiek/economisch huis te bouwen, hebben we mensen nodig, die de weg van de ethiek willen volgen. Zij zijn de stenen om een beter huis te bouwen. Langzaam een atmosfeer verspreidend, dat samenwerking veel beter is, dan competitie. Vanwege het feit, dat dit een leerproces is, zal de markt nooit volmaakt zijn. Er

zal altijd enig geweld zijn. Als tegenwicht tegen dit geweld, moeten we gaan voor kleine politieke instellingen, die het juiste voorbeeld geven. Dat moeten geen plaatsen zijn, waar mensen hun carrière maken. De mensen, die daar werken, moeten het goede voorbeeld geven. Zij moeten door de wol geverfd zijn en weten wat er gaande is in de wereld. Speciaal wanneer het om de markt gaat. Op een bescheiden wijze levend, zich volledig bewust van het belang van ethiek, moeten zij richting geven. Goedheid is van nature ruim in ons aanwezig. Maar we hebben het theater van de wereld, met al zijn problemen, nodig, om de zaailing van goedheid door keuze tot ontwikkeling te brengen. Om dat te kunnen, heeft tijd nodig. Er is een diepe verandering nodig in het kijken naar de wereld. Van de ik gerichte benadering van de wereld, met zijn imperialisme, moeten we de wereld als geheel benaderen. Ons welzijn en ons lot zijn met elkaar verweven. En waarschijnlijk hebben we een bestemming. Als kinderen van een vader, moeten we groeien en onze verantwoordelijkheden nemen. In deze tijd dreigt het beest los te breken. We moeten het binden en het in de afgrond werpen. Om dat te kunnen is een uitgesproken en diepgaand verstaan van het leven noodzakelijk. De ster van verlossing wijst de weg. Een geschenk van de macht van de ethiek, wat is gaan groeien op de meest donkere bladzijden van onze geschiedenis(1). Op de golf van de crisis, noodzakelijk om je wakker te maken, wordt het gepresenteerd op een manier, die de essentie van de ethiek onderstreept. De uniciteit en kwetsbaarheid van het individu. Liefde moet opnieuw de drijvende kracht worden. Liefde op de wijze van, een terugwijken met de boodschap, 'Ik wil je niet kwetsen!' Wanneer we de handen ineen slaan, dan kunnen we deze macht laten groeien. Een macht die in staat is om het web van geweld in grote mate te vernietigen en uiteindelijk vrede te brengen.

Wageningen, 5 mei 2013

Gerrit van der Ent

(1) Het theoretische werk, waar deze paper in belangrijke mate schatplichtig aan is, komt van de filosoof Emanuel Levinas.